

LATVIJAS ZINĀTNES PADOME
KONSULTATĪVĀS ZINĀTNIĒKU PADOMES SĒDE

Konsultatīvā zinātnieku padome izveidota ar
Latvijas Zinātnes padomes direktora 2020. gada 28. oktobra rīkojumu Nr. 39
(grozīts ar Latvijas Zinātnes padomes direktora 2020. gada 9. decembra rīkojumu Nr. 51 un ar
Latvijas Zinātnes padomes direktora 2020. gada 18. decembra rīkojumu Nr.52))

Protokols Nr. 8

**Sēde notiek attālināti, atklāti,
izmantojot videokonferences platformu *MS Teams***

Plkst. 15.00

2022. gada 25. februārī

Sēdē piedalās:

LZP KZP locekļi

Tālis Juhna	LZP KZP priekšsēdētājs, LZP Inženierzinātņu un tehnoloģiju ekspertu komisijas pārstāvis
Eduards Baķis	LZP KZP priekšsēdētāja vietnieks, Latvijas Jauno zinātnieku apvienības pārstāvis
Alvis Brāzma	Latvijas izcelsmes diasporas pārstāvis
Ivars Kalviņš	Latvijas Zinātņu akadēmijas pārstāvis
Jānis Gardovskis	LZP Medicīnas un veselības zinātņu ekspertu komisijas pārstāvis
Biruta Bankina	LZP Lauksaimniecības, meža un veterināro zinātņu ekspertu komisijas pārstāvis
Aigars Jirgensons	LZP Dabaszinātņu ekspertu komisijas pārstāvis
Raivis Bičevskis	LZP Humanitāro un mākslas zinātņu ekspertu komisijas pārstāvis
Baiba Rivža	LZP Sociālo zinātņu ekspertu komisijas pārstāvis

LZP KZP pastāvīgie eksperti

Mārtiņš Jansons	Ekonomikas ministrijas pārstāvis
Dmitrijs Stepanovs	Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvis

Pieaicinātie pārstāvji:

Elīta Zondaka	LZP direktora. p. i.
Inese Kalvāne	Latvijas Republikas Valsts kontroles padomes locekle, Pirmā revīzijas departamenta direktore
Vineta Alksne	Latvijas Republikas Valsts kontroles Pirmā revīzijas departamenta valsts revidente

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU
UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Sēdi protokolē:
Evita Viļumsone

LZP Administratīvās vadības departamenta juriskonsulte

SĒDES DARBA KĀRTĪBA

1. Valsts kontroles viedoklis par nepieciešamiem uzlabojumiem pētniecisko konkursu organizēšanā.
2. Pētniecības konkurss jaunažiem zinātniekiem.

1. Valsts kontroles viedoklis par nepieciešamiem uzlabojumiem pētniecisko konkursu organizēšanā

(T. Juhna, I. Kalvāne, D. Stepanovs, J. Paiders, E. Zondaka, B. Rivža, I. Kalviņš, E. Baķis, A. Brāzma, B. Bankina)

T. Juhna atklāj LZP Konsultatīvās zinātnieku padomes (KZP) sēdi, iepazīstina klātesošos ar pieaicinātajiem pārstāvjiem no Latvijas Republikas Valsts kontroles – Inesi Kalvāni un Vinetu Alksni un lūdz viņām sniegt viedokli par revīzijas laikā konstatētajām nepilnībām Latvijas Zinātnes padomes darbā.

I. Kalvāne paskaidro, ka pagājušā gada nogalē tika veikta atbilstības revīzija “Slēgtas likumības revīzijas “Izglītības un zinātnes ministrijas darba efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu” ieteikumu ieviešanas uzraudzība” (revidējams laika posms 2019. gada 1. janvāris – 2021. gada 1. septembris), kā rezultātā tika sagatavots revīzijas ziņojums, un secināts, ka: “nav gūta pārliecība, ka Latvijas zinātnes finansējums vairāk nekā 82,5 milj. eiro apmērā novirzīts perspektīvākajiem pētījumiem atbilstoši mērķim – sekmēt Latvijas ekonomikas izaugsmi. Nav darīts pietiekami, lai novērstu jau teju pirms 10 gadiem konstatētās problēmas un trūkumus gan saistībā ar Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) pieeju, nosakot zinātnes virzienu prioritātes, gan attiecībā uz zinātnē piešķirtā finansējuma izlietojuma kontroli – projektu izvērtēšanu un to īstenošanas uzraudzību, par ko lielā mērā atbild Latvijas Zinātnes padome (LZP). Tie ir nozīmīgākie secinājumi pēc šīs Valsts kontroles revīzijas, kuras mērķis bija izvērtēt, vai un kā realitātē izdevies ieviest 2012. gada revīzijā sniegtos ieteikumus IZM, lai būtiski pilnveidotu Latvijas zinātnes politikas īstenošanu.” Pilnu revīzijas ziņojumu iespējams atrast LR Valsts kontroles tīmekļvietnē: <https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/slegtas-likumibas-revizijas-izglitibas-un-zinatnes-ministrijas-darbibas-efektivitate-un-atbilstiba-normativo-aktu-prasibam-izstradajot-un-organizet-valsts-zinatnes-politikas-istenosanu-ieteikumu-ieviesanas-uzraudziba-2>

I. Kalvāne piedāvā noskatīties Valsts kontroles sagatavoto prezentāciju par revīzijas gaitā konstatēto un norāda, ka Valsts kontrole nolēma veikt revīziju, lai pārliecinātos, kā pēc būtības ir ieviesti 2012. gada revīzijas ieteikumi zinātnes politikas plānošanai, revīzijas tvērums bija zināmā mērā ierobežots, izrietēja faktiski no 2012. gada revīzijas. Mēs koncentrējamies uz tiem jautājumiem, kuros joprojām saskatām riskus, vai arī ieteikumi nebija ieviesti. Mēs nevērtējam projektu iesniegumu konkursu kopumā kā procesu LZP, iepriekšējā revīzijā problēma bija ar ekspertu atlasīšanu, darba gaitā redzējām, ka riski ir saglabājušies, mēs caurlūkojam projektu iesniegumu kopējā vērtēšanas procesā tieši to sadaļu, kas saistīta ar ekspertiem – šo saku, lai saprastu revīzijas tvērumu.

Notiek prezentācija (prezentācija pievienota šā protokola pielikumā).

Pēc prezentācijas I. Kalvāne norāda, ka sākuma sarunai tas būtu viss, var atbildēt uz jautājumiem, var plānot nākamās tikšanās reizes, labprāt tajās piedalīsimies.

Pēc prezentācijas T. Juhna saka “paldies” I. Kalvānei par prezentāciju, norāda, ka ziņojumu redzējis vairākas reizes, ir ļoti labi, ka parādīta tiek statistika, ir cerība, ka kopumā virziens ir pareizs, liela daļa ekspertu atzīst, ka sadarbība ar LZP kopumā ir laba, tai pašā laikā man radās daži jautājumi un aicinātu arī kolēģus uzdot jautājumus. No manas puses ir divi jautājumi:

1. Jūs minējāt par netiešajām izmaksām un nepieciešamību labāk kontrolēt šīs izmaksas, - par projekta realizāciju atbild institūcija (universitāte, piemēram), vai, jūsuprāt, ir pietiekami, ja konkrētajā institūcijā ir sakārtota grāmatvedības politika, kurā skaidri tiek atrunāts – kā tiek veikta netiešo izmaksu kalkulācija? LZP pati par sevi auditu netiešajām izmaksām neveiks.

2. Kas varētu būt tie konkrētie soļi, lai ekspertu atlases procesā palielinātu Jūsu pieminēto caurspīdīgumu?

I. Kalvāne atbildot, uzreiz norāda, ka mēs negribam atsekt katram čekam, par to nav runa. Runa ir par to, ja mēs saliekam divas sistēmas, piemēram struktūrfondu sistēmu un mūsu pašu sistēmu (kura ir labāka, draudzīgāka utt.) saistībā ar netiešajām izmaksām, tad mūsu pusē vienīgais, kas par netiešajām izmaksām ir pateikts, ir tikai tas, ka tās ir 25%. Otrs, kas ir pateikts un kas no šī izriet – gadījumā, ja LZP neattiecinā kaut ko uz tiešajām izmaksām, tad apjoms no netiešajām izmaksām samazinās, iestādei vajadzētu būt piesardzīgai. Ministru kabineta noteikumos par programmu īstenošanu ir noteikts, ka LZP ir kompetence pārbaudīt visu, - 100 procenti, nav teikts, ka jāpārbauda tikai attiecināmās izmaksas, kas skaidri noteikts ir struktūrfondu sistēmā. LZP sistēmā ir jāpārbauda viss, struktūrfondu sistēmā ir jāpārbauda attiecināmās izmaksas un uz netiešajām izmaksām ir pateikti nosacījumi – kāda veida izmaksas tur drīkst būt? kādā īpatsvarā tās drīkst būt? un vēl tādi vispārīgi nosacījumi. Par grāmatvedības uzskaiti un izdevumu pamatotību atbild iestādes vadītājs. Mēs domājam, ka būtu pareizi izveidot tādu sistēmu, lai būtu skaidrība un samērīgums šo izdevumu izlietošanā, tai pašā laikā iestāžu vadītājus (zinātnisko institūciju vadītājus) nevajadzīgi nesasaistītu. Ne šīs revīzijas, bet finanšu revīzijas ietvaros mēs paskatījāmies, kā izskatās praksē netiešo izmaksu jautājums LZP finansētajos projektos. Ja projekts ilgst divus vai trīs gadus, katru gadu tam ir budžets, pienāk kārtējais gads, tiek sagatavota izziņa, - iestādes vadītājs un galvenais grāmatvedis nolemj – cik procenti būs netiešās izmaksas, tur būs iekļauti komunālie izdevumi, tālruni un citi līdzīgi izdevumi. Rodas jautājums – kāpēc tieši tik? kāpēc tieši šim projektam? Mēs būtu gandarīti, ja tiktu izveidota sistēma, kurā ievēro vispārīgos principus netiešo izmaksu definēšanā, tai pašā laikā lieki nesasaistot finansējuma saņēmējus. Tāpēc tās ir netiešās izmaksas, lai atskaitīšanās par tām būtu vienkāršāka. No kontrolētāju puses gribētos redzēt lielāku skaidrību.

Ja runājam par caurspīdīgumu, jebkuram lēmumam jābūt izsekojamam atpakaļ. Ziņojumā tas ir detalizēti aprakstīts. Nav skaidrs, pēc kādiem kritērijiem ir vadījušies, kritēriji nav viennozīmīgi. Teikt, ka tā ir birokrātiska prasība, es nepiekrītu. Iespējams sagatavot mazas “čeklistes”, pēc kurām iziet cauri, jo par ekspertu atlasī nozarei ir jautājumi.

Ir vēl viena lieta, kuru neesam skāruši ziņojumā, - pievērsu uzmanību LZP pieņemtajiem lēmumiem par projektu apstiprināšanu vai noraidīšanu, tieši beigu daļai – pārsūdzēšanas kārtībai. Tur tomēr varētu uzrakstīt skaidrāk. Iespēja apstrīdēt un pārsūdzēt lēmumus ir laba demokrātijas pazīme.

T. Juhna lūdz D. Stepanovam uzdot savu jautājumu.

D. Stepanovs norāda, ka jau ilgi abas iestādes (IZM un Valsts kontrole) sadarbojas un simpātisks šķiet jautājuma risinājums par netiešajiem izdevumiem, institūcijai jābūt skaidrai kārtībai, kādā veidā tiek izlietots netiešajiem izdevumiem paredzētais finansējums, un LZP kā administrējošajai institūcijai būtu jāpārlicinās par to, ka šāda kārtība ir, un tā ir atbilstoša noteikumiem. Ņemot vērā to, ka zinātniskajās institūcijās tiek sagatavoti gada pārskati un revidenti to apstiprina, viņu uzdevums ir pārlicināties, ka šādas iekšējās kārtības labi

funkcionē. No vienas puses netiek palielināts administratīvais slogs zinātniskajām institūcijām, no otras puses – arī LZP nepalielinot darba apjomu. Vienīgā neprecizitāte, kura šobrīd pēc iespējas ātrāk jāatrisina – jāreglamentē tas MK noteikumos. Mēs mēģinājām pārņemt praksi tieši no struktūrfondu projektiem, arī no Apvāršņa projektiem, gan pārņemot 25% likmi, kā arī to, kas šis finansējums ir paredzēts, lai mazinātu administratīvo slogu, sniedzot saprātīgā nozīmē lielāku brīvību pašām institūcijām.

I. Kalvāne piebilst, ka ne vienmēr visu vajag rakstīt noteikumos. Piemēram, struktūrfondi šo raksta vadlīnijās.

D. Stepanovs atbild, ka jā, tas varētu būt risinājums.

T. Juhna piebilst, ka Eiropā ir atteikušies no t.s. “*full cost overhead*” (izrēķināts viss detalizēti par katru konkrēto projektu) un aicina pāriet uz “*flate rate*” (katra institūcija pati nosaka, kā viņa netiešās izmaksas rēķina). Audīts kontrolē katras institūcijas aprēķinus un nav iespējams no netiešām izmaksām finansēt kaut ko, kas nav saistīts ar pašu projektu, bet to ne vienmēr var attiecināt uz katru projektu, piemēram, Ķīpsalā nav iespējams izmaksas attiecināt uz konkrētu telpu, jo mums nav uzskaitē katrai telpai, bet visam korpusam. Ja aizejam uz *flate rate*, tad to arī izmantojam visos projektos.

T. Juhna vaicā – Elita, vai Jums ir kaut kas sakāms?

E. Zondaka saka “paldies” par prezentāciju un norāda, ka esam runājuši par uzraudzības komplektu attiecībā uz netiešajām izmaksām, norāda - mani arī pārsteidza konstatējums, ka šīs izmaksas ir jāpārbauda, es piekrītu, ka valsts budžeta izlietojumam ir jābūt sakārtotam un atbilstoši izmantotam, esam sākuši darbu pie ieteikumu ieviešanas, izstrādājam jaunus iekšējos noteikumus, kolēģi, kuri īsteno programmu projektu uzraudzību, skatīsies projektu īstenošanas vietās institūciju iekšējās kontroles sistēmas. Iespējams, ka nepieciešams precizēt MK noteikumus, pasakot skaidrāk par netiešajām izmaksām, iespējams, ka varam izstrādāt līdzīgas vadlīnijas kā struktūrfondos un izveidot sistēmu, kas nerada nevienam papildu administratīvo slogu, bet dod iespēju pareizi plānot un izlietot netiešās izmaksas. Domāju, ka varam šo jautājumu uzraudzības jomā sakārtot, neveidojot neko papildus.

Otra lieta – par ekspertizēm,- arī iepriekšējā iestādē, kurā strādājām, bija līdzīga ekspertīžu organizēšanas kārtība. Izskatot sistēmu, kāda ir LZP, es teiktu, ka sistēma ir diezgan laba un atbilstoša, nav tā, ka pilnīgi viss ir nederīgs, ir izdarītas daudzas labas lietas, esam plānojuši sistēmu uzlabot. Iespējams, ka lūdz 15. aprīlim mēs to nepaspēsīm, mums ir bijušas iekšējas sarunas par to, kā veidojam pieeju šīm ekspertizēm, kurās programmās kāds varētu būt ekspertu skaits, kurās programmās varētu būt paneli. Viss ir atkarīgs no finanšu apjoma, jo apjomīgāks projekts, jo nopietnāka ekspertīze. Esam plānojuši izstrādāt detalizētākas vadlīnijas ekspertu atlasei, salāgojot iestādē vienādi pa programmām, tas dos iespēju izpildīt Valsts kontroles ieteikumus. Mūsu vājā vieta ir novecojusi IT sistēma, kur varētu veikt visādus uzlabojumus, tomēr neesam plānojuši ieguldīt tajā papildu finansējumu, par cik sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (VARAM) plānots veidot jaunu sistēmu. Diemžēl, VARAM iepirkums patreiz ir apstājies. Šā gada konkursi notiks vecajā sistēmā, sadarbībā ar IZM esam to sakārtojuši un iespēju robežās uzlabojuši.

Bēdīgi, ka kopumā ar revīzijas atzinumu situācija LZP izskatās slikta, bet no LR Prokuratūras vēl nav saņemts nekāds atzinums, es nedomāju, ka tur būs kādi pretlikumīgi konstatējumi, jo cilvēki nav mainījuši ekspertu vērtējumus. Tas, ko viņi bez ļaunprātības un nodoma ir darījuši - ievietojuši sistēmā ekspertu vērtējumus, jo sistēmas funkcionalitātes dēļ paši eksperti to nevarēja izdarīt. Atzīstam, ka tā darīt nedrīkstēja, ceram, ka sakārtojot IT sistēmu, nekas tāds vairs nenotiks.

Kopumā visi Valsts kontroles ieteikumi ir ieviešami, viss ir procesā, un mēs pie tā strādājam. Paldies!

T. Juhna saka “paldies” E. Zondakai, un norāda, ka rakstiski savu jautājumu ir uzdevis Modris Greitāns – vai nebūtu iespējams projektus apvienot (tādus, kuru summa ir 300 000 *euro* līdz 1 500 000 *euro*, kā rezultātā samazinās projektu pieteikumu skaits un līdz ar to arī ekspertīžu skaits?)

T. Juhna vaicā: “Vai Jums, Kalvānes kundze, ir kāds viedoklis par šo?”

I. Kalvāne atbild, ka nē, un noteikti atturētos no viedokļa paušanas, jo ne tikai revīzijā tas netika vērtēts, bet arī šis ir jūsu pašu lemlēmšanas jautājums. Vēlas piebilst, ka attiecībā uz jauno informācijas sistēmu, kuru E. Zondaka minēja, tās ieviešanas termiņš ir 2023. gada aprīļa vidus, ja iespējama kavēšanās, tad jāmeklē plāns “B”. Atkarībā no tā, cik kritisks ir fakts, ka VARAM sistēmas ieviešanas projekts kavējas, ieteiktu tam pievērst uzmanību. Ja tas sasniedz kādu kritisko punktu, vajadzētu informēt ministriju, citādi atkal varam nonākt tādā situācijā, kad dara labāko, bet saņem pārmetumus, ka tas ir nesmuki un neatbilstoši.

E. Zondaka atbild, ka bija plāns “B”, bet mēs apstājāmies, par cik izskatījās ļoti cerīgi, ka VARAM projekts varētu virzīties, arī finansējums nāk no ārējiem fondiem, līdz ar to nebūtu jāizlieto nauda, kas pieejama no programmām. Plāns “B” bija veidot jaunu sistēmu, ja VARAM projekts nevirzīsies uz priekšu, tad mums ir cits plāns “B”.

Jautājumu vēlas uzdot A. Brāzma, T. Juhna dod vārdu. A. Brāzma: vēlos pakomentēt ekspertu “ielogošanos” sistēmās. Esmu bijis un esmu eksperts daudzās Eiropas valstīs un esmu ļoti grēkojis, jo ja sistēma ir klamzīga, es tieši tā arī darīju – aizsūtīju recenziju uz aģentūru un palūdzu, lai viņi paši tiek ar savu sistēmu galā. Domāju, ka neviens par to nav cietis. Latvijas īpatnība ir tā, ka tas ir atklāts, tā tas notiek. Man patiesībā ir jautājums vairāk maniem Latvijas kolēģiem – kā atrast kvalificētus ekspertus? Manuprāt, tas ir ļoti grūti, pats esmu atteicis neskaitāmas ekspertīzes citām valstīm, Latvijas projektu budžets ir neliels. Ja es redzu, ka projekta budžets ir 100 000 *euro*, es domāšu, vai to vērts ir vispār recenzēt.

T. Juhna norāda, ka KZP ir ieteicis LZP domāt par t.s. panelu pieeju, tādā veidā tiek samazināta kļūda vērtējumam, eksperti savā starpā sazinās un sniedz vairāk izsvērtu viedokli, pamatojas vairāk uz diskusiju, nevis skaitlisku vērtējumu. Tas varētu būt risinājums ekspertu skaita samazināšanai un palielina projektu izvērtēšanas objektivitāti. Domāju, ka pie tā arī paliekam un šo KZP rekomendāciju vajadzētu nopietni apsvērt. T. Juhna vaicā A. Brāzmam – vai viņa jautājums ir domāts vairāk diskusijai?

A. Brāzma atbild, ka viņam nav īsti skaidra situācija, šeit iet runa par visādiem kritērijiem ekspertiem, bet, ja man kāda valsts (piemēram, Šveice) liks aizpildīt anketu, es to nekad nedarīšu. Vai nu mani ielūdz, vai nu nē.

T. Juhna piebilst, ka eksperti ir aizņemti cilvēki, ja no viņiem sāk prasīt ļoti daudz, tad samazinās varbūtība viņu piesaistei.

I. Kalvāne vēlas piebilst, lai A. Brāzmas kungs saprastu Valsts kontroles viedokli – jebkurai informācijas sistēmai var būt traucējumi, bet šādā gadījumā, lai Valsts kontrolei nerastos jautājumi, ir jābūt kādam “rakstugalam”, ka sistēma nestrādāja, tāpēc rīkojamies tā vai citādi. Un otra lieta – Valsts kontrole savā revīzijas ziņojumā nevērtēja ekspertu darba kvalitāti, bet redzējām, ka eksperts ir norādījis uz problēmu, un tas nav ticis ņemts vērā! Tā tomēr ir naudas lieta.

T. Juhna vaicā E. Baķim par Jauno zinātnieku apvienības prezentācijas ilgumu, un D. Stepanovs interesējas, vai varētu šo prezentāciju pārcelt uz nākamo reizi, jo šīs sēdes laiks ir ierobežots?

E. Baķis atbild, ka jaunie zinātnieki nemaz neapvainosies, ja viņu prezentācija notiks nākamreiz, šādā pašā klātesošo sastāvā, un visus aicina piedalīties nākamajā LZP KZP sēdē.

I. Kalvāne piebilst, ka arī Valsts kontroles pārstāvji var atnākt vēlreiz.

Nolēma:**Pārcelt Jauno zinātnieku apvienības prezentāciju uz nākamo reizi.**

T. Juhna lūdz E. Baķim nosūtīt prezentāciju, lai visi var ar to iepazīties.

D. Stepanovs vēlas pateikt dažas lietas. Par īsiem termiņiem – likumā noteikts, ka projekti jāvērtē ne ilgāk kā trīs mēneši. Norāda - man ir bail, ka piedāvājot Saeimai palielināt projektu izvērtēšanas laiku, piedāvājums nebūs populārs. Tas ir pietiekami nopietns jautājums fondos, bieži vien Centrālā finanšu un līgumu aģentūra stipri pārsniedz šos termiņus, un tas ir arī objektīvi. Attiecībā uz viena projekta finansējumu, samazinot projektu skaitu, es vēlos norādīt, ka tas nesamazinās projektu skaitu, jo vēlme iegūt lielāku finansējumu būs attiecīgi lielāka tik pat daudziem interesentiem. Tas, par ko mēs domājam – vajadzētu ierobežot projektu skaitu no vienas institūcijas, bet arī tas ir slikts piedāvājums, jo, ja institūcijas iekšienē sāks noteikt, kuram projektu iesniegt un kuram nē, tas var radīt spriedzi pašās institūcijās. Šobrīd to spriedzi paņemam mēs uz sevi, esam tie sliktie, kuri izvēlas projektus, ļaujot projektus iesniegt visiem, kuri to vēlas. Par mūsu sistēmas iespējām – tā savulaik tika izveidota kā mākslas darbs, piesaistot dažādus speciālistus, bieži gadās, ka ekspertam nosūta vērtēt projektu, iedod mēnesi laiku, un pēdējā dienā viņš neatbild, nav sasniedzams. Kad LZP kolēģi viņu ir sadabūjuši, viņš atsakās no darba, jo bijis aizņemts ar citām lietām (rakstījis, piemēram, publikāciju). Tas uzliek ļoti lielu stresu institūcijām, ko darīt tādā situācijā, joprojām paredzētais vērtēšanas laiks ir trīs mēneši. Bieži vien sākas nākamais finanšu gads (fondos ir vienkāršāk, jo tur ir plūstošā nauda), tāpēc LZP kolēģi risina sarunas ar ekspertiem jau trešajā dienā – kā jums veicas ar vērtēšanu? Sistēma bija ļoti filigrāns un atbildīgs darbs. Paši eksperti, personīgi man, ir teikuši, ka sistēma ir ļoti laba, un jāatzīst, ka projekta sekretāra darbs komunikācijā ar pasaules līmeņa profesoriem nav viegls. Es labprāt pagarinātu trīs mēnešu vērtēšanas termiņu, bet paši zinātnieki mani neatbalstīs. Par finansējuma palielināšanu vienam projektam - tas varētu notikt tikai uz papildu finansējuma rēķina, ne uz esošā finansējuma rēķina. Paldies!

E. Zondaka, norāda, ka darbs ar ekspertiem ir diezgan sarežģīts tieši tā iemesla dēļ, ka tiek iesniegti ļoti daudz projektu. Ja iesniedz 500 projektu iesniegumus, tad var iedomāties, - ar cik lielu ekspertu loku ir jāstrādā. Šobrīd mums ir izveidojies noteikts ekspertu loks, ar kuriem regulāri sadarbojamies, zinām kā viņi strādā un cik ir atsaucīgi, bet lielā problēma ir projektu skaits un īsais termiņš, kas pēdējā Fundamentālo un lietišķo pētījumu programmas konkursā radīja sarežģījumus. Papildus vēlos pateikt I. Kalvānes kundzei par ekspertiem, - problēmas uz tādu pieteikumu skaitu vienmēr būs, projektu sekretāriem ir jābūt ļoti advancētiem, lai varētu ātri un profesionāli risināt ekspertīzes nodrošināšanas jautājumus un problēmas. Šobrīd tas ir izaicinājums padomei atrast cilvēkus, kuri spēs ātri un kvalitatīvi runāt ar ekspertiem, un, cerams, neradīsies ilgā laikā posmā šāda neatrisināta lieta.

T. Juhna dod vārdu B. Rivžai.

B. Rivža saka “paldies” I. Kalvānes kundzei par atvērtu attieksmi un stāstījumu, pieeju un gatavību uz tālāku diskusiju. Ir daudz lietas, kurās ir jāieklausās, kas var būt vērtīgas nākotnē. Tas, ka mums grantos ir vairāk kā 500 projektu, ir izcili, jo neskatoties uz grūtībām, uz to, ka brīžiem “rokas nolaižas”, vienalga mēs tos projektus rakstam. Cita lieta, ka nepieciešams lielāks finansējums, mums būs jauna Saeima, cerams, ka visas ārējās nepatīkšanas (karš Ukrainā) mazināsies. Piekrītu ekspertiem, ka jābūt precīziem metodiskiem norādījumiem projektu vērtēšanā, par to liecina arī valsts pētījumu programmas pieteikumu vērtēšana, nebija uzsvērts, ka valsts pētījumu programmas pieteikumam ir jāaptver visi projekta uzdevumi, ka tam jābūt starpdisciplināram, starpinstitucionālam, uzsvara nebija. Tas, ka eksperti to norāda, ir ļoti svarīgi. Es pati piedalos paneļos Lietuvas un Polijas projektu vērtēšanā, ja iesniegti ir trīs projekti, tos visus arī vērtējam un par rezultātiem diskutējam un lēmums ir objektīvs. Mums jāieklausās, jāizdara secinājumi un jācenšas. Paldies!

J. Gordovskis norāda, ka ekspertīzes jautājums ir nebeidzams, par to mums vajadzētu atsevišķu sēdi. Es nepiekrītu Baibai Rivžai par projektu daudzumu, zinātnieki ir mazohisti. Manā disciplīnā, ja trīs reizes esi noraidīts, ceturto reizi vairs neviens nepiedalīsies. Medicīnas nozarē nodarboties ar šādu “mazohismu” būtu nelietderīgi. Par ekspertiem – liekot balles, ir ļoti šaura vieta pa vidu starp katru balli, bieži pietrūkst pus balle un nevar kvalificēties. Šeit būtu jāstrādā pie kritērijiem, viens domā, ka “3” piecu ballu sistēmā ir ļoti laba atzīme, otrs, ka slikta. Atzīmes ir subjektīvas – tās ir atkarīgas no tā, kā cilvēks tajā dienā jūtas, ballēm nevajadzētu būt, vajadzētu vērtējumu “IR” un “NAV”, un tas viss pēc tam vēl jāapspriež. Pēdējais – par naudu, lielākā daļa no projekta finansēšanai saņemtās naudas aiziet valstij atpakaļ, ir jāizveido komanda, jānopērk reaģenti un tā tālāk, nekā daudz nepaliek pāri, bet rezultātu no mums sagaida līdzvērtīgu lidojumam uz Marsu un Marsa apdzīvošanu. Es nodarbojos šobrīd ar agravāciju, bet tā ir problēma. Piekrītu Valsts kontrolei par 20 vai 25 procentu izlietojumu, ir jābūt skaidrai metodikai un šai naudai jābūt vērstai nevis uz vispārējās infrastruktūras varenības stiprināšanu, bet gan infrastruktūras ieguldījumiem. Paldies!

T. Juhna saka visiem paldies par atklāto diskusiju, šodienas sēdes mērķis ir sasniegts, visu gan nespējām izrunāt. Noslēgumā aicinātu kolēģus izlasīt ļoti interesantu grāmatu, kas ir raksturīga diskusijai tieši par ekspertiem – Daniels Kānemans “Troksnis” (angļu val. The Noice), kur tiesneši dažādās dienās, vērtējot vienu un to pašu lēmumu, nonāk pie dažādiem rezultātiem. Vienu absolūti pareizi lēmumu ir grūti pieņemt, zinātne tiešām balstās uz *peer review*, tāpēc aicinām izmantot paneļu pieeju, lai kaut kādā mērā šo” troksni” mazinātu. Tiekamies pēc mēneša, ceru, ka diskusija būs tikpat laba!

Nolēma:

Nākamo KZP sēdi rīkot 2022. gada 25. martā, plkst. 15:00.

Visiem KZP dalībniekiem tiks nosūtīts uzaicinājums un darba kārtība.

Sēdi slēdz: plkst. 16.10

LZP KZP priekšsēdētājs

(paraksts*)

T. Juhna

Protokoliste

(paraksts*)

E. Viļumsone